

Nowe zasady rozliczania i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne osób niepełnosprawnych (obowiązują od 1 stycznia 2008 r.)

Od 1 stycznia 2008 r. obowiązują nowe zasady finansowania składek na ubezpieczenia społeczne opłacanych za osoby niepełnosprawne, wprowadzone przepisami ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 115, poz. 791), zwanej dalej „ustawą zmieniającą”.

Z dniem 1 stycznia 2008 r. uchylony zostaje art. 25 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, w którym określone były zasady finansowania składek na ubezpieczenia społeczne opłacanych za osoby niepełnosprawne.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy zmieniającej, finansowanie składek na ubezpieczenia społeczne na zasadach określonych w art. 25 ustawy, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2007 r., przysługuje nie dłużej niż do składek rozliczanych w dokumentach składanych za grudzień 2007 r.

Powyższe oznacza, że **począwszy od składek na ubezpieczenia społeczne należnych za okres od 1 stycznia 2008 r.**, rozliczanych w dokumentach począwszy od dokumentów składanych za styczeń 2008 r., płatnicy składek zobowiązani są za osoby niepełnosprawne rozliczać i opłacać składki na zasadach ogólnych obowiązujących dla pozostałych ubezpieczonych.

W konsekwencji, począwszy od dokumentów rozliczeniowych składanych za styczeń 2008 r. w bloku III pole 03 deklaracji ZUS DRA wszyscy płatnicy zobowiązani są wpisywać kod „0” lub pole to może pozostać puste.

W przypadku osób niepełnosprawnych, które w związku z podjęciem po raz pierwszy po 1 stycznia 2004 r. działalności gospodarczej, korzystały z finansowania składek przez PFRON na podstawie art. 25 ust. 3b ustawy, a więc złożyły wniosek w tej

sprawie poprzez zgłoszenie do ubezpieczeń na formularzu ZUS ZUA z kodem tytułu ubezpieczeń 05 60 xx i 05 61 xx , należy:

- 1) złożyć wyrejestrowanie z ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z dotychczasowym kodem tytułu ubezpieczenia, podając jako datę wyrejestrowania dzień 1 stycznia 2008 r.,
(*Z uwagi na przesuwany termin stosowania kodów tytułu ubezpieczenia: 05 62 xx oraz 05 63 xx, kody te nie powinny być używane.*)
- 2) złożyć zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego na formularzu ZUS ZUA (o ile dana osoba po 31 grudnia 2007 r. nadal podlega tym ubezpieczeniom), podając jako datę powstania obowiązku ubezpieczeń dzień 1 stycznia 2008 r., z nowym kodem tytułu ubezpieczeń, odpowiednio:
  - **05 10 xx** – osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego wynagrodzenia,
  - **05 70 xx** – osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia,
  - **05 12 xx** – osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, mająca ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego wynagrodzenia,
  - **05 72 xx** – osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, mająca ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Wyrejestrowania na formularzu ZUS ZWUA i ponownego zgłoszenia na formularzu ZUS ZUA należy dokonać nie później niż do 8 stycznia 2008 r.

W przypadku, jeśli dana osoba od 1 stycznia 2008 r. podlegałaby wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu (w wyniku zaistnienia zbiegu tytułów ubezpieczeń), ponowne zgłoszenie do ubezpieczenia powinno nastąpić na formularzu ZUS ZZA.

Przykład 1

Pracodawca, zatrudniający w przeliczeniu na pełny etat 24 pracowników, korzystał z finansowania składek na ubezpieczenia społeczne za osoby niepełnosprawne przez budżet państwa i PFRON na zasadach określonych w art. 25 ust. 2 ustawy, począwszy od składek rozliczonych w dokumentach za czerwiec 2007 r. Wynagrodzenie za grudzień 2007 r. wypłacił pracownikom w grudniu 2007 r., a składki naliczone od tego wynagrodzenia (przychodu) rozliczył w imiennych raportach miesięcznych i deklaracji rozliczeniowej za grudzień 2007 r., złożonych do Zakładu w styczniu 2008 r., z uwzględnieniem finansowania tych składek przez budżet państwa i PFRON. W bloku III pole 03 deklaracji ZUS DRA za grudzień 2007 r. wpisał kod „1”.

Pracodawca postąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Przykład 2

Pracodawca, zatrudniający w przeliczeniu na pełny etat 24 pracowników, korzystał z finansowania składek na ubezpieczenia społeczne za osoby niepełnosprawne przez budżet państwa i PFRON na zasadach określonych w art. 25 ust. 2 ustawy, począwszy od składek rozliczonych w dokumentach za czerwiec 2007 r. Wynagrodzenie za grudzień 2007 r. wypłacił pracownikom w styczniu 2008 r., a składki naliczone od tego wynagrodzenia (przychodu) rozliczył w imiennych raportach miesięcznych i deklaracji rozliczeniowej za styczeń 2008 r., złożonych do Zakładu w lutym 2008 r., bez uwzględnienia finansowania tych składek przez budżet państwa i PFRON. W bloku III pole 03 deklaracji ZUS DRA za styczeń 2008 r. wpisał kod „0”.

Pracodawca postąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Przykład 3

Pracodawca, zatrudniający w przeliczeniu na pełny etat 24 pracowników, korzystał z finansowania składek na ubezpieczenia społeczne za osoby niepełnosprawne przez

budżet państwa i PFRON na zasadach określonych w art. 25 ust. 2 ustawy, począwszy od składek rozliczonych w dokumentach za czerwiec 2007 r. Wynagrodzenie za grudzień 2007 r. wypłacił pracownikom w styczniu 2008 r., a składki naliczone od tego wynagrodzenia (przychodu) rozliczył w imiennych raportach miesięcznych i deklaracji rozliczeniowej za styczeń 2008 r., złożonych do Zakładu w lutym 2008 r., z uwzględnieniem finansowania tych składek przez budżet państwa i PFRON. W bloku III pole 03 deklaracji ZUS DRA za styczeń 2008 r. wpisał kod „1”.

Pracodawca postąpił niezgodnie z obowiązującymi przepisami.

Przykład 4

Osoba niepełnosprawna, zaliczona do lekkiego stopnia niepełnosprawności od 1 stycznia 2006 r., podjęła jednoosobową działalność gospodarczą po raz pierwszy od 1 czerwca 2007 r. Spełniała warunki, określone w art. 18a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74, z późn. zm.), do opłacania składek od zadeklarowanej kwoty nie niższej niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Dokonała zgłoszenia siebie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego na formularzu ZUS ZUA z kodem tytułu ubezpieczeń 05 61 01, podając jako datę powstania obowiązku ubezpieczeń dzień 1 czerwca 2007 r. Składała deklaracje rozliczeniowe za siebie z w/w kodem tytułu ubezpieczeń za okres od czerwca do grudnia 2007 r., z uwzględnieniem finansowania 50% składek na ubezpieczenie wypadkowe przez PFRON. Osoba ta nie jest, także po 31 grudnia 2007 r., uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W związku ze zmianą ustawy złożyła ona:

- wyrejestrowanie z ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego na formularzu ZUS ZWUA z kodem tytułu ubezpieczeń 05 61 01, podając jako datę wyrejestrowania dzień 1 stycznia 2008 r.,
- zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego na formularzu ZUS ZUA, podając jako datę powstania obowiązku ubezpieczeń dzień 1 stycznia 2008 r., z kodem tytułu ubezpieczeń 05 70 01.

Począwszy od deklaracji rozliczeniowej za styczeń 2008 r., złożonej do Zakładu w lutym 2008 r., dokonuje rozliczenia należnych składek bez uwzględnienia ich finansowania przez PFRON.

Osoba ta jako płatnik składek postępuje zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy zmieniającej, nie podlegają finansowaniu na zasadach określonych w art. 25 ustawy, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2007 r., zaległe składki na ubezpieczenia społeczne rozliczane w dokumentach składanych za okres do grudnia 2007 r., jeżeli złożenie tych dokumentów do Zakładu nastąpi po dniu 30 czerwca 2008 r.

Powyższe oznacza, że w przypadku złożenia do Zakładu **do 30 czerwca 2008 r. włącznie:**

- imiennych raportów miesięcznych lub deklaracji rozliczeniowej lub
- imiennych raportów miesięcznych korygujących lub deklaracji rozliczeniowej korygującej,

za okres do 31 grudnia 2007 r., płatnicy składek mają prawo do rozliczenia tych składek z uwzględnieniem ich finansowania przez budżet państwa i PFRON.

W przypadku korekt dokonywanych za okresy rozliczeniowe od stycznia 2004 r. do grudnia 2007 r. warunkiem jest jednak złożenie odpowiedniego wniosku o finansowanie składek w dokumentach pierwszorazowych poprzez wykazanie kodu „1”, „2” lub „3”, a w przypadku osób niepełnosprawnych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą – zgłoszenie z odpowiednim kodem tytułu ubezpieczeń.

Przykład 5

Pracodawca, zatrudniający w przeliczeniu na pełny etat 24 pracowników, korzystał z finansowania składek na ubezpieczenia społeczne za osoby niepełnosprawne przez budżet państwa i PFRON na zasadach określonych w art. 25 ust. 2 ustawy, począwszy od składek rozliczonych w dokumentach za czerwiec 2007 r., złożonych do Zakładu w lipcu 2007 r. Wynagrodzenie za grudzień 2007 r. wypłacił pracownikom w grudniu 2007 r., a składki naliczone od tego wynagrodzenia (przychodu) rozliczył w imiennych raportach miesięcznych i deklaracji rozliczeniowej za grudzień 2007 r., złożonych do Zakładu w styczniu 2008 r., z uwzględnieniem finansowania tych składek przez budżet państwa i PFRON. W grudniu 2007 r. wypłacił pracownikom także nagrody, od których nie rozliczył i nie opłacił składek. W wyniku ustaleń kontroli został zobowiązany do skorygowania dokumentów złożonych za grudzień 2007 r. i

uwzględnienia w nich niewykazanych wcześniej składek. Pracodawca w dokumentach korygujących, które złożył w Zakładzie 1 czerwca 2008 r., uwzględnił finansowanie składek przez budżet państwa i PFRON także w stosunku do zaległych składek.

Pracodawca postąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Przykład 6

Pracodawca, zatrudniający w przeliczeniu na pełny etat 24 pracowników, korzystał z finansowania składek na ubezpieczenia społeczne za osoby niepełnosprawne przez budżet państwa i PFRON na zasadach określonych w art. 25 ust. 2 ustawy, począwszy od składek rozliczonych w dokumentach za czerwiec 2007 r., złożonych do Zakładu w lipcu 2007 r. Wynagrodzenie za grudzień 2007 r. wypłacił pracownikom w grudniu 2007 r. W grudniu 2007 r. jednemu pracownikowi wypłacił także nagrodę jubileuszową. Składki naliczone od tego wynagrodzenia (przychodu) oraz nagrody jubileuszowej (przychodu) rozliczył w imiennych raportach miesięcznych i deklaracji rozliczeniowej za grudzień 2007 r., złożonych do Zakładu w styczniu 2008 r., z uwzględnieniem finansowania tych składek przez budżet państwa i PFRON. W wyniku ustaleń kontroli został zobowiązany do skorygowania dokumentów złożonych za grudzień 2007 r., poprzez pomniejszenie wykazanych składek o składki naliczone od nagrody jubileuszowej. Pracodawca w dokumentach korygujących, które złożył w Zakładzie 1 czerwca 2008 r. uwzględnił finansowanie składek przez budżet państwa i PFRON od prawidłowo ustalonej ich podstawy wymiaru.

Pracodawca postąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Płatnicy składek składający **po 30 czerwca 2008 r.** deklarację rozliczeniową i raporty miesięczne pierwszorazowe, za okres rozliczeniowy do grudnia 2007 r., nie mają już prawa do rozliczenia należnych składek z uwzględnieniem ich finansowania przez budżet państwa i PFRON. Gdy płatnik składek składać będzie **po 30 czerwca 2008 r.** imienne raporty miesięczne korygujące lub deklarację rozliczeniową korygującą za okres do grudnia 2007 r., to może uwzględniać w nich rozliczenie składek z uwzględnieniem ich finansowania przez budżet państwa i PFRON, ale wyłącznie do kwoty uwzględnionej w dokumentach złożonych za dany okres przed 1 lipca 2008 r. Należne składki, które nie zostały wcześniej rozliczone, podlegają już rozliczeniu na zasadach obowiązujących od 1 stycznia 2008 r.

Szczegółowe zasady rozliczania składek dla tego przypadku zostaną przedstawione w terminie późniejszym.